

INFORMACIJA O
PROVEDBI OKVIRNOG ZAKONA
O SREDNJEM STRUČNOM OBRAZOVANJU I OBUCI
U BOSNI I HERCEGOVINI

oktobar 2018. godine

I UVOD

Prema programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine ima obavezu informirati Vijeće ministara Bosne i Hercegovine o provedbi Okvirnog zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Okvirni zakon), te je u tu svrhu i sačinjena ova Informacija.

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je na sjednici Predstavničkog doma, održanoj 4. juna 2008. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj 23. jula 2008. godine, usvojila Okvirni zakon o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini. Zakon je objavljen u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, broj 63/08 a stupio je na snagu 13.08.2008. godine.

Ministarstvo civilnih poslova ima obavezu praćenja primjene Okvirnog zakona za čiju provedbu su nadležne obrazovne vlasti entiteta Republika Srpska, kantoni u Federaciji BiH i Odjel za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH.

Vijeća ministara BiH je na 127. sjednici od 28.12.2017. godine usvojilo Informaciju o provedbi Okvirnog zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci sa zaključcima za 2017. godinu a jednim od zaključaka se „*pozivaju nadležne obrazovne vlasti da u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova, kao i odgovarajućim partnerima, u što skorijem roku započnu izradu novog dokumenta strateškog tipa u stručnom obrazovanju*“.

S tim u vezi je formirana fokus grupa koja će na temelju takozvanih «Riga zaključaka» o reformi stručnog obrazovanja i obuke utvrditi prioritete u ovoj oblasti za Bosnu i Hercegovinu. Naime, Evropska komisija podupire zemlje da rade na setu mjera koje se tiču provedbe Riga zaključaka, koje su ministri odgovorni za stručno obrazovanje još u lipnju 2015. godini dogovorili u Rigi, a odnose se na: **učenje temeljeno na radu/praksi; razvoj mehanizama osiguranja kvaliteta, povećanje dostupnosti stručnog obrazovanja i kvalifikacija za sve kroz fleksibilne i prohodne sisteme; dodatno jačanje ključnih kompetencija i razvijanje tih vještina tokom cijelog života; osiguranje pristupa i mogućnosti za inicijalno i kontinuirano obrazovanje nastavnika.**

KulturKontakt Austria je osigurao tehničku i finansijsku podršku fokus grupi koja radi na izradi prioriteta u Bosni i Hercegovini. Do sada su održana tri tematska sastanka posvećena učenju zasnovanom na radu, osiguranju kvaliteta i inicijalnom i kontinuiranom obrazovanju i obuci nastavnika.

Definiranje prioriteta za stručno obrazovanje je za Bosnu i Hercegovinu od izuzetne važnosti ne samo zbog budućih sredstava koje će biti na raspolaganju BiH u okviru IPA II programiranja, nego i zbog ekonomskih prilika u Bosni i Hercegovni. Najveći postotak nezaposlenih mladih osoba u Bosni i Hercegovini je sa završenim srednjim strukovnim obrazovanjem, a ti mladi ljudi bi uz odgovarajuće vještine potrebne na tržištu rada za 21. stoljeće mogli biti mobilizirani za ekonomski rast i razvoj.

II Pregled izvršenja Okvirnog zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci

Okvirnim zakonom o srednjem stručnom obrazovanju i obuci i provedbom reformskih projekata u području srednjeg stručnog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, a u skladu sa evropskim deklaracijama (posebno Kopenhaška), različitim komunikacijama, kao i strateškim dokumentima poput EU Strategije 2020, Strategije Jugoistočne Evrope 2020, Obrazovanje i obuka 2020, stvorene su pretpostavke za članstvo u takozvanom Evropskom prostoru stručnog obrazovanja. Reforma stručnog obrazovanja je kontinuirano podržana projektima Evropske unije kroz programe predpristupne pomoći (IPA I i II). Evropska unija u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova i nadležnim vlastima je 2016. godine započela realizaciju aktivnosti EU projekta (u okviru IPA 2012) „*Razvoj kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje*“ koji je završen u svibnju 2018. godine. U okviru navedenog projekta razvijeni su standardi zanimanja i standardi kvalifikacija, uključujući metodologiju za uvođenje kreditnih bodova prema Evropskom kreditnom sistemu u stručnom obrazovanju i obuci (engleska skraćenica ECVET) koji omogućavaju prijenos i prikupljenje ishoda učenja slično kao u visokom obrazovanju. Pored navedenog testirani su i prilagođeni odabrani nastavni planovi i programi za 32 kvalifikacije iz 8 sektora za razine od 2-5 kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini. Takođe je projekt izradio standarde osiguranja kvalitete prema EU okviru za osiguranje kvalitete u stručnom obrazovanju i model je pilotiran u 23 srednje strukovne škole u Bosni i Hercegovini koje su proveli samo-evaluaciju i eksternu evaluaciju. Ovaj proces je potrebno dalje nastaviti ukoliko nadležne vlasti namjeravaju primjeniti važeće standarde kvalitete koji su prihvaćeni u zemljama članicama.

2. Stanje i dinamika usvajanja zakona u oblasti srednjeg stručnog obrazovanja u kantonima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine

2. 1. Zakonski okvir u srednjem stručnom obrazovanju i obuci

U pogledu donošenja i usvajanja vlastitih zakona, odnosno usklađivanja zakona s Okvirnim, u Federaciji Bosne i Hercegovine nije bilo promjena u odnosu na 2017.godinu, osim Zeničko-dobojskog kantona u kojem je Skupština donijela novi Zakon o srednjoj školi („Službeni novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 09/17) upotpunosti usuglašen sa Okvirnim zakonom. Napominjemo da je Republika Srpska usvojila novi Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju („ Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 41/18). Sedam kantona u Federaciji BiH i Brčko distrikt BiH imaju vlastite zakone koji reguliraju oblast srednjeg stručnog obrazovanja (vidjeti tabelu 1).

Međutim u Federaciji BiH vlastite zakone nisu donijeli/ uskladili s Okvirnim sljedeći kantoni: Hercegovačko-neretvanski kanton; Srednjobosanski kanton i Kanton 10.

Prema informaciji nadležnog ministarstva Hercegovačko-neretvanskog kantona ovo ministarstvo radi na novim zakonskim rješenjima koja će omogućiti uvođenje dualnog sustava obrazovanja.

Također, kako se navodi u odgovoru Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona u 2018. godini je napravljena radna verzija Zakona o srednjem stručnom obrazovanju i donošenje istog je uvjetovano uspostavom izvršne i zakonodavne vlasti.

2.2. Ciljevi srednjeg stručnog obrazovanja (Član 3)

Pored općih ciljeva utvrđenih Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, u okviru predmetnog zakona stavak (e) navodi „usklađivanje potreba sa zahtjevima i kretanjima na tržištu rada.“ Sve nadležne vlasti navode da u saradnji sa poslodavcima i lokalnim zajednicama planiraju i predlažu nova zanimanja i prilagođavaju upisnu politiku u mjeri u kojoj je to moguće.

Neke od nadležnih vlasti navode i stalnu suradnju sa gospodarskim komorama i zavodima za zapošljavanje. Pored navedenog ministarstva izdvajaju sredstva za stipendije. Tako na primjer Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo izdvaja sredstva za stipendiranje deficitarnih zanimanja prilikom upisa učenika u prvi razred srednjih škola. Nadležno ministarstvo je u školskoj 2017/18. godini stipendiralo 105 učenika za 18 zanimanja u 11 strukovnih škola. Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske navodi da je u *Strategiji razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016-2021* jedan od ciljeva *povezivanje stručnog obrazovanja sa tržištem rada*.

Na drugoj strane poslodavci još uvijek nisu zadovoljni saradnjom s obrazovnim vlastima i trebat će sigurno još nekoliko godina za pravu promjenu. Međutim potrebno je istaći da u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde postoji izuzetno dobra suradnja, a ista se realizira zahvaljujući zajedničkim interesima poslodavaca i obrazovanja budućih uposlenika. Pored navedenog, prema informacijama Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona u školskoj 2018/2019. godini u saradnji sa GIZ-om pokrenut je Program karijerne orijentacije za učenike osnovnih škola, što također pomaže da se obrazovna ponuda uskladi sa zahtjevima tržišta rada.

2.3. Praktična nastava Član 4. stav (2) Okvirnog zakona definira i izvođenje praktične nastave, odnosno obuke koja se može vršiti u školskim radionicima i u radnim prostorima (kompanijama).

Imajući u vidu trendove koji vladaju u zemljama EU koji su usmjereni ka povećanju broja sati praktične nastave u kompanijama i nadležne obrazovne vlasti ulažu napore u ostvarenju ovih ciljeva. Broj sati praktične nastave je povećan za određena zanimanja kao na primjer zanimanja III i IV stepena u porodici mašinstvo i obrada metala, CNC- tehnologija.

Za neka zanimanja praktična nastava se izvodi i na otvorenom prostoru (poljoprivreda i prerada hrane). Ministarstva obrazovanja Hercegovačko-neretvanskog kantona i Kantona Sarajevo su započela postepeno uvođenje dualnog sustava obrazovanja, a pravi učinci ove reforme će u budućnosti ovisiti o mogućnostima kompanija, odnosno privrede koji moraju biti u potpunosti uključeni u reformski proces.

2.4. Formiranje tripartitnih vijeća U skladu s članom 5. Okvirnog zakona „*radi osiguranja veze između srednjeg stručnog obrazovanja i tržišta rada, na entiteskom, kantonalnom i na nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine osnivaju se tripartitna savjetodavna vijeća koja imaju savjetodavnu ulogu, a u čiji sastav ulaze predstavnici poslodavaca, sindikata i nadležnih obrazovnih vlasti.*“ Ministarstvo civilnih poslova ima obavezu koordinirati zajedničke sastanke tripartitnih vijeća najmanje jednom godišnje. Međutim ova obaveza nije još uvijek realizirana zbog neuspostavljanja vijeća na svim razinama vlasti.

Do sada su u Federaciji Bosne i Hercegovine tripartitna vijeća uspostavljena u sljedećim kantonima: Unsko-sanskom; Tuzlanskom; Zeničko-dobojskom, Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, Posavskom kantonu i Zapadnohercegovačkom kantonu.

Zakonom o srednjem obrazovanju i vaspitanju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj :41/18), stvorena je zakonska osnova za osnivanje savjetodavnih

vijeća, čiji je cilj pomaganje školi u planiranju sadržaja njenih programa, savjetovanja o svim pitanjima koja se tiču obuke i stim u vezi jačanje veza između škole i lokalnog tržišta rada.

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine je još u 2009. godini formirano tripartitno vijeće.

Formiranje tripartitnih vijeća je propisano Okvirnim zakonom i njihovo uspostavljanje na svim razinama bi osiguralo širi i kvalitetniji dijalog svih zainteresiranih strana u stručnom obrazovanju i obuci, veću usklađenost potreba tržišta rada i upisne politike, kao i veću zapošljivost mladih ljudi koji se odmah nakon završetka strukovne škole žele uključiti u tržište rada.

2.5. Trajanje školovanja

Prema Okvirnom zakonu, srednje tehničke škole, umjetničke škole i škole posebne namjene, te druge škole koje ispunjavaju uvjete određene klasifikacijom zanimanja, provode četvorogodišnji nastavni plan i program kojim se omogućuje nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama.

Strukovne obrtničke škole imaju trogodišnji nastavni plan i program za sticanje određenog zanimanja i pripremanje polaznika za tržište rada.

Prema dostavljenim informacijama nadležne obrazovne vlasti promoviraju i koriste različite mehanizme poput sajмова zanimanja, profesionalnog savjetovanja kako bi se povećao broj upisanih na takozvana zanatska zanimanja. Nadležno ministarstvo Hercegovačko-neretvanskog kantona u saradnji sa Njemačkim društvom za međunarodnu suradnju (GIZ-om), izradilo je video uratke koji promoviraju trogodišnja zanimanja u stvarnim praktičnim situacijama (u kompanijama). Također isto ministarstvo je u svojoj Strategiji razvoja predvidjelo stipendiranje učenika za deficitarna zanimanja. Zahvaljujući aktivnom angažiranju nadležnog ministarstva procenat upisanih učenika u zanatske škole je povećan u odnosu na prošlu školsku godinu.

Shodno potrebama lokalnog tržišta rada uvode se i nova zanimanja. U Zapadnohercegovačkom kantonu u školskoj 2018/19 .godini uvedena su nova zanimanja: farmaceutski tehničar, CNC operater, kozmetičar i stolarski tehničar/stolar. U Kantonu 10, prema informacijama nadležnog ministarstva, izrađeni su, na zahtjev poslodavaca novi NPP za zanimanje elektromehaničar (izrada kabela), agroturistički tehničar i stolar. U Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde svake školske godine se predlaže proporcionalni broj zanimanja trećeg stupnja zavisno o broju učenika, a predlažu se zanimanja za koji postoji interes na širem prostoru. U srednje škole ovog kantona upisuju se učenici iz susjednih općina iz Republike Srpske.

U Republici Srpskoj, kao rezultat bliske saradnje tržišta rada i obrazovanja uvedeni su eksperimentalni nastavni planovi i programi za zanimanje stolar, obučar i varilac prema dualnom sistemu obrazovanja. Također u školskoj godini 2018/19 upis u zanimanja trećeg stupnja je povećan za 4,3%, a za zanimanja četvrtog stupnja manji za 4,5 % od čega su to uglavnom tehnička zanimanja (4,1%), a gimnazije su skoro na istoj razini (0,42 %).

Postoji mogućnost prekvalifikacije i dokvalifikacije u gotovo svim strukovnim školama širom Bosne i Hercegovine kao i nastavka srednjeg stručnog obrazovanja (V stepen) što je istaknuto u informaciji nadležnog ministarstva Unsko-sanskog kantona.

2.4. Razvoj i sadržaj nastavnih planova i programa

U toku reforme srednjeg stručnog obrazovanja najveći broj projekata i najveća pažnja je bila posvećena reformi nastavnih planova i programa i izradi modularnih nastavnih planova i programa. Još od 1998. godine u Bosni i Hercegovini su započeli projekti sa ciljem izgradnje modularnih kurikuluma za srednje stručno obrazovanje i obuku. U toku različitih projektnih aktivnosti razvijeni su modularni kurikulumi za ukupno 79 zanimanja, što je u skladu sa članom 8. stavom (3) Okvirnog zakona koji kaže da se „*nastavni plan i program razvija, koliko god je to moguće, primjenom modularne metodologije.*

Prema navodima nadležnih obrazovnih vlasti u srednjim strukovnim školama NPP-ovi su vrlo fleksibilni u pogledu prilagođavanja promjena na tržištu rada.

U Federaciji BiH na primjer, u Unsko-sanskom kantonu modularni NPP-ovi primjenjuju se u 90% zanimanja, ali je u Zeničko-dobojskom kantonu u nastavu po modularnim nastavnim planovima i programima temeljenim na ishodima učenja uključeno svega 20% učenika, u Kantonu Sarajevu je procenat još niži (18%). U prošloj školskoj godini su u određenim kantonima izrađeni novi modularni NPP iz područja građevinarstvo, medicina, tekstil, promet, poljoprivreda, ugostiteljstvo i turizam i strojarstvo.

U Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine modularni nastavni planovi i programi primjenjuju se u svim srednjim i tehničkim školama, što je obuhvat od 100%.

Nadležne obrazovne vlasti u skladu sa razvojem standarda zanimanja i kvalifikacija izrađuju nove nastavne planove i programe zasnovane na ishodima učenja.

2.5. Autonomija škole

Članom 12. Okvirnog zakona se predviđa sloboda škole da izrađuje i realizira sadržaje prema zahtjevima lokalnog tržišta rada. U praksi, prilikom izrade nastavnih planova i programa, stručni aktivni najčešće konzultiraju poslodavce odgovarajuće struke, kako bi nastavni sadržaji bili sačinjeni na način da učenici po završetku obrazovanja steknu vještine i kompetencije koje su poslodavcima nužne. Pored toga, kako su to izvjestile nadležne vlasti, nastavni planovi i programi su fleksibilni u dovoljnoj mjeri s obzirom da omogućavaju do 30% slobode u izmjeni nastavnih sadržaja na razini škole. Ova činjenica daje mogućnost školi da se sadržaji što je moguće više prilagode promjenama, odnosno potrebama na tržištu rada. Važno je istaknuti da srednje strukovne škole surađuju međusobno na području određene administrativne jedinice te unutar Bosne i Hercegovine, ali i u projektima prekograničen saradnje.

Međutim potrebno je istaknuti da nadležna ministarstva i institucije, prije svega srednje strukovne škole nemaju dovoljno informacija o mogućnostima učestvovanja u ERASMUS+ programima koji su dostupni ovim školama u zemljama Zapadnog Balkana. U narednom razdoblju bi trebalo podaknuti Ured ERASMUS+ u Bosni i Hercegovini da pruži odgovarajuću podršku ostvarenju saradnje škola u Bosni i Hercegovini sa školama u Evropskoj uniji kroz različite dostupne akcije.

U nastavku je tabelarni prikaz dinamike usvajanja zakona u srednjem stručnom obrazovanju i obuci po svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini (Tabela 1.)

Tabla 1. Pregled dinamike usvajanja zakona u srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini

<i>R.br.</i>	<i>Entitet/Kanton/Distrikt</i>	<i>Datum donošenja Zakona</i>	<i>Novine i datum objavljivanja Zakona</i>	<i>Datum stupanja na snagu</i>
1.	Republika Srpska	22. 2. 2018	„Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 41/18	16.5. 2018.
2.	Zeničko-dobojski kanton	28.7.2017.	„Službene novine Zeničko –dobojskog kantona“, broj 09/17	-
3.	Odjel za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH	27.03.2008.	„Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 10/08	24.04.2008.
4.	Unsko-sanski kanton	04.07.2012.	„Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj 17/12	03.09.2012.
5.	Srednjobosanski kanton/ Kanton Središnja Bosna			-
6.	Posavski kanton	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu od 28.06.2011. godine	„Narodne novine Posavskog kantona“, broj 4/11	-
7.	Tuzlanski kanton	22.12.2012.	„Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj 17/11	siječanj 2012.
8.	Bosansko-podrinjski kanton Goražde	01.07.2011.	„Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 10/11	12.07.2012.
9.	Hercegovačko-neretvanski kanton	Zakon je u fazi izrade	-	-
10.	Zapadnohercegovački kanton	22.12.2013.	„Narodne novine Zapadnohercegovačkog	siječanj 2014

			kantona“ , broj 22/13	
11.	Kanton Sarajevo	01.09.2010.	„Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 23/10	2.09.2010
12.	Kanton 10	Zakon u formi nacрта	-	-

III. Provedba Okvirnog zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini iz nadležnosti Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

U skladu s Okvirnim zakonom Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje (APOS0) ima obveze u pogledu *revidiranja klasifikacije zanimanja (član 2), primjena, praćenje i poboljšanje nastavnog plana i programa (član 9), standardi ocjenjivanja (član 10) i završni ispit/matura (član 11).*

3.1. Pokretanje i praćenje procesa strukturiranja klasifikacije zanimanja

Klasifikacija zanimanja za srednje stručno obrazovanje (član 2, stav (3) Okvirnog zakona se, prema navodima APOS0, prema potrebi strukturira i revidira u skladu sa zahtjevima tržišta rada i usuglašava sa europskom praksom i kvalifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje. Kvalifikacijski okvir je jedan od najvažnih elemenata reforme obrazovanja i obuke uopće, a polazna točka za klasifikaciju zanimanja jeste razvoj standarda zanimanja i kvalifikacija na temelju kojih se izrađuju odgovarajući kurikulumi. Prema navodima APOS0, kroz uspostavljanje saradnje sa privredom u procesu izrade standarda zanimanja, daje se doprinos strukturiranju klasifikacije zanimanja.

3.2. Standardi ocjenjivanja (član 10)

Kvalitet:

U ovom izvještajnom periodu APOS0 je uz tehničku i finansijsku podršku Europske fondacije za obuku (ETF) izradila *Smjernice za izradu standarda akreditacije za programe obuke nastavnika u srednjem stručnom obrazovanju.* Smjernice su predstavljene obrazovnim vlastima u Bosni i Hercegovini i dostupne su na internet stranici APOS0 (www.aposo.gov.ba)

Uz podršku KulturKontakt APOS0 je u saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima izradila i *Priručnik za koordinatore praktične nastave.*

Standardi:

Tokom 2018. godine APOS0 je uspostavila radne grupe i u saradnji sa nadležnim vlastima izradila standard zanimanja: stolar u porodici šumarstvo i obrada drveta. Trenutno se razvijaju standardi zanimanja ugostiteljski tehničar kao i odgovarajući standard kvalifikacija te standardi za zanimanja u porodici ugostiteljstvo i turizam. U procese pripreme, pisanja standarda i verifikacije su uključeni predstavnici privrede i obrazovnih institucija.

Također, APOS0 prati i primjenu, a i sudjeluje u razvoju modularnih NPP-a temeljenih na ishodima učenja. Standardi kvalifikacija na kojima APOS0 radi su temeljeni na ishodima učenja.

U okviru mreže centara stručnog obrazovanja jugoistočne Evrope (SEEVET), APOS0 sudjeluje u iniciranju i realizaciji aktivnosti Mreže. Mreža priprema zajednički projekt koji će se baviti usaglašavanjem metodologije za razvoj standarda zanimanja.

Kada je u pitanju završni ispit i matura u predhodno izvještajnom periodu su urađene neke od aktivnosti. Jedan od najvažnih dokumenata je „Smjernice za izradu pravnih akata za provedbu eksterne mature u BiH». Međutim nije bilo realizacije ovih aktivnosti.

U 2018. godini nije bilo aktivnosti u vezi završnog ispita/eksterne mature u oblasti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini.

IV Aktivnosti Ministarstva civilnih poslova na izradi novog strateškog dokumenta u oblasti stručnog obrazovanja

Srednje stručno obrazovanje je u fokusu obrazovne reforme u Bosni i Hercegovini kao i u svim zemljama Evropske unije. Ovo područje obrazovanja direktno utječe na ekonomski rast i napredak, a u tranzicijskim zemljama ima važnu ulogu u obnovi privrede putem stvaranja potrebnog ljudskog kapitala, te u socijalnim reformama u pogledu inkluzije vulnerabilnih skupina te strategijama zapošljavanja.

S tim u vezi u 2018. godini Ministarstvo civilnih poslova je formiralo fokus grupu za izradu prioriteta u stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini. Do sada su održana tri sastanka i planirano je da će dokument biti završen 2019. godine. Kultur Kontakt Austrija je uključen u aktivnost izrade strateškog dokumenta u vidu stručne i finacijske potpore.

V Rezime

Iz prethodnog teksta se može zaključiti da nije bilo promjena u odnosu na predhodnu Informaciju (2017. godina) u području donošenja novih, odnosno usklađivanja vlastitih zakona nadležnih obrazovnih vlasti u Bosni i Hercegovini s Okvirnim zakonomo srednjem stručnom obrazovanju i obuci, osim u Republici Srpskoj i Zeničko-dobojskom kantonu gdje su usvojeni novi Zakoni kako je navedeno u informaciji. Nadležne obrazovne vlasti Srednjobosanskog kantona, Hercegovačko-neretvanskog kantona i Kantona 10 još uvijek nisu donijele, odnosno uskladile vlastite zakone s Okvirnim zakonom. Prema dostupnim informacijama, ove nadležne vlasti nastoje u što kraćem razdoblju donijeti vlastite zakone u ovoj oblasti.

U području saradnje tržišta rada i obrzovanja te usklađivanja nastavnih planova i programa sa zahtjevima poslodavaca postoji određeni napredak. Suradnja sa poslodavcima i drugim parterima je neophodna u ovoj vrsti obrazovanja i obuke, te se trebaju uložiti dodatni napori kako bi sve nadležne vlasti formirale tripartitna vijeća.

Također, aktivnosti u području izrade standarda zanimanja i kvalifikacija na temelju kojih se izrađuju novi nastavni planovi i programi temeljeni na ishodima učenja napreduju. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje (APOS0) sa nadležnim obrazovnim vlastima ima u toj oblasti važnu ulogu. To je proces koji mora biti kontinuiran i koji će biti temelj za dalji razvoj i provedbu kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini. Po prvi puta uz podršku EU projekta je započeo proces samo-evaluacije i eksterne evaluacije srednjih strukovnih škola u Bosni i Hercegovini koji je također potrebno nastaviti.

APOS0 u saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima bi trebala nastaviti aktivnosti u području osiguranja kvalitete u srednjem stručnom obrazovanju u skladu sa EU modelom za osiguranje kvalitete te osigurati pilotiranje eksterne mature za stručno obrazovanje i obuku na temelju izrađenih pravnih akata i smjernica u okviru EU projekta.

Ministarstvo civilnih poslova je prikupilo i analiziralo informacije koje su dostavile nadležne obrazovne vlasti, i s tim u vezi utvrdilo određene potrebe i prioritete.